

Тема. «Ми не зганьбили славу наших предків, нових Героїв дали небесам» (виховна година, присвячена Дню Гідності та Свободи)

Мета: пригадати події, які відбувалися в країні і на майдані Незалежності в 2013 році; розширити знання ліцеїстів про революцію Гідності та Свободи; виховувати патріотизм та гідність; формувати розуміння єдності та цілісності України, почуття особистої відповідальності за долю держави, бажання стати гідними громадянами України; вшанувати пам'ять Героїв Небесної Сотні.

Обладнання : прапори України та ЄС, мультимедійні та відеопрезентації, плакати з написами «Україна – це Європа», «Ми за європейське майбутнє», «Свободу не спинити», виставка тематичної літератури.

ПЕРЕБІГ ВИХОВНОЇ ГОДИНИ

I. Інсценізація.

Двоє молодих людей обговорюють новини.

- Оленко, ти дивилась учора новини?

- Ні, а що?

- Уперше випав нам шанс до Євросоюзу потрапити, а президент наш щось не в той бік дивиться.

- Учора я бачила чимало вивісок «Україна за ЄС». Вони всюди: на магазинах, на стінах будинків... Що відбувається? Не розумію...

- Кажуть, люди протестувати хочуть. Напевно, теж піду. Може, погодиться наш президент - і приєднають нас до Євросоюзу, от тоді й заживем ...

- Тарасе, боюсь я...

- Та чого ж ти? Усе буде добре, протест буде мирним... От зараз зателефоную Петрові, розкажу все. *(Тарас телефонує Петрові)*

- Привіт, Петре, чув останні новини?

- Та подекують, що протести якісь будуть. *(Тарас імітує, що почув відповідь).*

- Я іду, ти зі мною?

(3-секундне мовчання)

- Ой, певно, ні...Вибач, Тарасе...

- Я навіть не сумнівався...*(кидає слухавку)* Навіщо мені хтось? Сам упораюся...

(Встає з-за столу, знервовано одягає куртку і виходить з квартири)

Оленка кричить услід:

- Бережи себе!

На сцену під супровід пісні «Вставай, мила моя, вставай» групами виходять діти з плакатами в руках, роблять імітований Майдан.

II. Вступне слово вчителя. Оголошення теми та мети виховної години.

<https://docs.google.com/presentation/d/1O3u0c0jITmthM-xNZP7UIH2EGLgiZ6QU/edit#slide=id.p1>

(Слайд 1) А в цей час на майдані Незалежності в Києві встановлювали сцену, людей з плакатами в руках «Україна - це Європа» все більшало... Уже ближче до вечора важко було зрозуміти, де закінчується цей натовп... Гасла змінювались піснями, промови вінчалися із закличками. Ейфорія тисяч облич. Тривога й надія в різних очах. Буде радість і сміх, смуток і сльози, буде і невинно пролита кров...

(Слайд 2) 21 листопада 2013 року в серці нашої столиці почалися події, які сколихнули не лише Україну, а й увесь цивілізований світ. Мова йде про початок Революції Гідності, або ж Євромайдан, під час якого наш народ склав іспит на політичну зрілість, продемонструвавши свою гідність та прагнення до свободи.

Тож сьогодні й ми зануримося в такі ще близькі для нас історично важливі події, спробуємо збагнути феномен Майдану для України, ушанувати й згадати тих, які, зробивши перший крок, журавлиним ключем полинули у вирій вічності, ставши нашими ангелами-охоронцями на небі (Слайд 3)

Тема нашої виховної години, присвяченої Дню Гідності і Свободи, - **«Ми не зганьбили славу наших предків, нових Героїв дали небесам»** (Слайд 4)

III. Мотивація виховної діяльності.

3.1. Бесіда.

- Діти, як ви розумієте поняття «гідність»? (відповіді учнів) (Слайди 5,6)
- Чи бачили ми її? Чи маємо її? (відповіді учнів).

3.2. Асоціювання.

Створення асоціативного куша «гідна людина» (чесна, толерантна, відповідальна, національно свідома, благородна, совісна, соціально активна...)

3.3. Словникова робота.

- Прочитайте, яке визначення гідності дає академічний словник української мови (Слайд 7)

Гідність – це поняття моральної свідомості. Вона виражає уявлення про цінність усякої людини як моральної особистості. Це також категорія етики, яка означає особливе моральне ставлення людини до самої себе й ставлення до неї з боку суспільства, у якому визнається цінність особистості.

3.4. Слово вчителя.

Поняття гідності вживається в законодавствах багатьох країн та в міжнародному праві. Зокрема, у Цивільному кодексі України гідність визнано особистим немайновим благом (Слайд 8). Саме такого блага, таких чеснот нас, українців, хотіли позбавити ті, хто споконвіку заздрив

нашій волелюбності й прагненню жити гідно серед гідних народів, що вміють відстоювати свої права й свободи. Однак українці довели цілому світові, що їх не так просто позбавити гідності, бо ми вміємо її відстояти й захистити. Як не в суді, то на вулиці, співаючи гімн України, або з коктейлем Молотова в руках.

- Коли ж і чому виникла Революція Гідності ?

IV. Висвітлення теми виховної години.

Учень 1. 21 листопада 2013 р. в Києві планували провести заходи до 9-ї річниці Помаранчевої революції. Однак Окружний адміністративний суд м. Києва ухвалив постанову про заборону встановлення на майдані Незалежності, Хрещатику та Європейській площі наметів, кіосків, навісів із 22 листопада 2013 р. до 07 січня 2014 р. (Слайд 9)

Учень 2. На знак незгоди із рішенням уряду через відмову від підписання Угоди про асоціацію України та ЄС на столичному майдані Незалежності вже увечері 21 листопада починають збиратися люди. Увечері 22 листопада на мітингу в Києві зібралися вже близько 5 тисяч осіб. Тоді вперше пролунало гасло «Україна – це Європа» (Слайд 10).

Учень 3 читає поезію «*Для чого люди вийшли на Майдан?*» (з соцмереж)

Для чого люди вийшли на Майдан?
Що їхні сонні душі розбудило?
Розвіявся густий-густий туман,
Що прикривав всю правду так грайливо...
Для чого мерзнем, нащо стоїмо?
Бо хочем Україну ми підняти!
Її “Європою” ми гордо назвемо
Бо вона гідна статус такий мати.

Перегляд відео «Події 24 листопада 2014 року» (1 хв.)

<https://drive.google.com/drive/folders/1SM720GpHY-EsNuDcWzyVbcpX8PEubAx3>

Учень 4. 24 листопада о 12:00 прибічники євроінтеграції організували в Києві ходу «За європейську Україну» від Хрещатика до Європейської площі. На акції, за даними організаторів, зібралися понад 100 тисяч громадян. Це був найбільший мітинг із часів Помаранчевої революції. Паралельно з ним з ініціативи Партії регіонів на Михайлівській площі йшов провладний мітинг за участі 21 тисячі осіб, переважно бюджетників (Слайд 11).

Перегляд відео «Антимайдан» (30 с)

<https://drive.google.com/drive/folders/1SM720GpHY-EsNuDcWzyVbcpX8PEubAx3>

Учитель.

- Переглянувши два відео, порівняйте мотивацію й мету евромайданівців та учасників антимайдану (відповіді учнів).

Учень 5. Удень біля будівлі Кабінету Міністрів України трапилася сутичка між спецпризначенцями та представниками ВО «Свобода». За словами очевидців, які перебували під Кабміном, її спровокували тітушки, які кинули в силовиків кілька вибухових пакетів.

Одночасно з київським мітинги за Євроінтеграцію відбувалися в усіх великих і малих містах України. Найчисленнішим після столичного був мітинг у Львові, проти політики Януковича та Азарова на головну площу міста вийшло більше 10 тис. людей, здебільшого студенти львівських ЗВО (Слайд 12).

Учень 6. Переломним моментом мирних протестів 2013 року стали події на світанку 30 листопада в Києві. Бійці спецпідрозділу МВС «Беркут» близько 4-ї ранку жорстоко побили кілька сотень людей, переважно студентів. Це трапилося біля монумента Незалежності, у середмісті столиці. Беркутівці скидали людей на землю з постамента, завдавали ударів ногами та кийками, тягли по землі й переслідували навіть за межами майдану. Частина протестувальників, рятуючись від побиття, знайшла прихисток у стінах Михайлівського Золотоверхого монастиря. До 4:30 мітингувальників було повністю витіснено з майдану Незалежності (Слайд 13).

Перегляд відео «Побиття студентів» (1хв 25 с)

<https://drive.google.com/drive/folders/1SM720GpHY-EsNuDcWzyVbcpX8PEubAx3>

Учень 7 читає вірш «На мирних студентів з кийками?...» (Уляна Дубиніна)

На мирних студентів з кийками? Ганьба!

Таке не пробачить країна!

Не вдасться зробити з народу раба!

Не станемо ми на коліна!

Кривавий прем'єр і кривавий «гарант»!

Геть руки від мого народу!

Ми – разом! Ідемо на Євромайдан

За наших дітей, за свободу!

Бандитам не місце на нашій землі!

Ми житимем в вільній державі!

Хай чує весь світ, хай почують в Кремлі:

ГЕРОЯМ МАЙДАНУ – СЛАВА!!!

Учень 8. За лічені години українськими та світовими ЗМІ розлетілося відео, на якому - невинувдане застосування сили щодо мирних людей. Увесь цивілізований світ висловив свою підтримку українським майданівцям.

1 грудня біля пам'ятника Тарасові Шевченку в Києві відбувся мітинг, після якого учасники маршем рушили до майдану Незалежності. За різними даними, участь у цій ході взяли від 500 тисяч до 1 мільйона осіб з усієї України (Слайд 14,16).

Міліція мала звільнити майдан Незалежності, на якому після побиття студентів почало розростатися чимале наметове містечко. Металеву конструкцію новорічної ялинки («йолки», як її у телевиступі 3 грудня 2010 року назвав Віктор Янукович) прикрасили національною символікою та плакатами, перетворивши символ насильства на знак спротиву йому (Слайд 15).

Учень 9. 8 грудня увечері в Києві було звалено пам'ятник Леніну на бульварі Тараса Шевченка. Ця подія започаткувала окреме явище – «ленінопад» в усіх регіонах країни. Він мав символічне значення та свідчив про остаточний розрив із тоталітарним радянським минулим (Слайд 17).

Учитель. На жаль, протести на Майдані мали трагічні наслідки для України.

Учень 10. Уранці 22 січня «Беркут» пішов у наступ на вулиці Грушевського (Слайд 19). Першою жертвою став палкий патріот України вірменин Сергій Нігоян (Слайд 20). Народився на Дніпропетровщині, куди сім'я переїхала, рятуючись від війни в Нагірному Карабасі. Єдина дитина в сім'ї, спокійний, працьовитий і справедливий. Сергій любив Україну, любив творчість Т. Шевченка. Йому було лише 20...

Перегляд відео «Сергій Нігоян декламує уривок з твору Шевченка «Кавказ» (1 хв)
<https://drive.google.com/drive/folders/1SM720GpHY-EsNuDcWzyVbcpX8PEubAx3>

Учень 11. Другою жертвою Майдану став білорус Михайло Жизневський, який загинув від вогнепального поранення цього ж дня, 22 січня 2014 року, під час штурму на вулиці Грушевського. Через політичні утиски юнак виїхав зі своєї країни і віддав своє молоде життя, захищаючи гідність і білорусів, і українців (Слайд 21).

Напередодні вночі з Олександрівської лікарні невідомі викрали активіста Юрія Вербицького. За кілька годин тіло Юрія зі слідами тортур знайшли в лісосмузі Київської області (Слайд 22).

Учні виконують пісню «Воїни світла».

Учень 12. Фінальним і найбільш драматичним етапом революції стали події в Києві 18-20 лютого. Уранці 20 лютого протестувальники перейшли у контрнаступ і, незважаючи на значні втрати, змогли зайняти Український дім, Жовтневий палац та відтіснити «стражів правопорядку» до Урядового кварталу. Частина силовиків заявила про перехід на бік майданівців.

Учень 13. Найтрагічнішим і найкривавішим став четвер 20 – го лютого, який назвали «чорним» (Слайд 23). Людей, які вийшли на мирний протест, щоб висловити свою громадянську позицію, почали без розбору обстрілювати снайпери. Силовики розстрілювали активістів бойовими набоями. Цілились в голову та шию. (Слайд 24).

Того дня загинула найбільша кількість людей. Їх назвали «Небесною сотнею». (Слайд 25).

Учитель. 21 лютого на Майдані відбулося прощання із загиблими повстанцями, під час якого зі сцени Майдану звучала жалібна пісня «Гей, пливе кача...».

На тлі відео «Плине кача...» учень читає вірш «А сотню вже зустріли небеса» (Людмила Максимлюк)

<https://drive.google.com/drive/folders/1SM720GpHY-EsNuDcWzyVbcpX8PEubAx3>

Учень 14.

А сотню вже зустріли небеса..

Летіли легко, хоч Майдан ридав..

І з кров ю перемішана сльоза....

А батько сина ще не відпускав..

Й заплакав Бог, побачивши загін —

І рани їхні вже не їм болять..

Спереду - сотник , молодий, вродливий,

Жовто-блакитний стяг покрив їм тіло..

І юний хлопчик в касці голубій ,

Як крила ангела, злітаючи назад,

І вчитель літній - сивий-сивий..

Небесна сотня в вирій полетіла..

Учень 15. 22 лютого Верховна Рада України підтримала Постанову про усунення Віктора Януковича з посади Президента України. Янукович записав телезвернення, у якому назвав події 18-20 лютого в Україні державним переворотом, порівнявши їх з приходом нацистів до влади у Німеччині. Він назвав депутатів, що вийшли з Партії регіонів, «зрадниками» та заперечив легітимність прийнятих Верховною Радою рішень.

25 лютого 2014 р. Генеральний прокурор України Олег Махніцький повідомив, що Віктора Януковича оголошено в розшук за підозрою в масових убивствах людей з обтяжливими обставинами відповідно до частини 2 статті 115 Кримінального кодексу України.

Учень 16. Через 5 років, 24 січня 2019 року, Оболонський районний суд Києва засудив експрезидента України Віктора Януковича до 13 років позбавлення волі за державну зраду й пособництво у веденні агресивної війни проти України з боку російської федерації.

V. Підбиття підсумків.

Учитель. Рани Майдану ніколи не загояться, а найприкріше те, що винні в масових і навмисних убивствах не покарані досі. І хоч нещодавно, 18 жовтня 2023 року, Святошинський районний суд міста Києва оголосив вирок у справі «Вбивства людей 20 лютого 2014 року під час Євромайдану», втілити його в життя наразі нереально, адже більшість злочинців утекла з України.

Однак, підбиваючи підсумки тих трагічних подій, ми мусимо назвати результати Революції, головні завоювання тих 94 днів протистояння, яке тривало з 21. 11. 2013 до 22. 02. 2014 р.

Учень 17 ознайомлює із результатами Революції Гідності (Слайди 26, 27).

1. Революція Гідності сприяла демонуванню режиму В. Януковича.

2. Революція Гідності вплинула на активізацію громадянського суспільства та розвиток волонтерського руху.
3. Революція Гідності сприяла відновленню чинності Конституції 2004 року, згідно з якою Україна сьогодні є парламентсько-президентською республікою.
4. Завдяки Революції Гідності стало можливим підписання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом і запровадження з боку Євросоюзу безвізового режиму для українців.
5. Революція Гідності відстояла та утвердила європейський вектор розвитку України.
6. Унаслідок Революції Гідності скасовано позаблоковий статус України та розпочато реформування її Збройних сил із метою протистояти російській збройній агресії на сході країни, а також низку інших реформ.

VI . Рефлексія.

Бесіда.

Революція Гідності змінила всіх: і тих, хто пережив ті дні, стоячи на морозі, і тих, хто прикипів до телеекрану, зі слізьми в очах й молитвою в серці. Це було протистояння тих, хто має гідність, і тих, хто не знає, що це таке.

- Яких людей можна вважати гідними? *(відповіді учнів)* (Слайд 28).

Сьогодні ми бачимо гідність в очах наших воїнів, серед яких чимало учасників Революції Гідності. Ми бачимо гідність волонтерів, які, завдяки своїм зусиллям, при підтримці народу, усього світу створили армію України, якої де-факто не було. Ми бачимо гідність робітників заводів, які цілодобово ремонтують, створюють нове озброєння. Ми бачимо гідні вчинки наших учених, медиків, артистів, які теж захищають свій народ.

- А хто такі негідні люди? *(відповіді учнів)* (Слайд 29).

Ті, які роздягали людину на морозі взимку 2014, викрадали людей з лікарень, вивозили в ліс і катували. Немає гідності в тих, хто й нині окупує чужі землі, стирає з лиця землі міста й села, убиває людей тільки тому, що вони спілкуються державною мовою і носять на собі символіку країни.

- Що зрозуміли українці після Революції Гідності? *(відповіді учнів)*
- А що зрозуміли сьогодні ви? *(відповіді учнів)*

Учитель. Україна заплатила і продовжує платити надзвичайно високу ціну за те, щоб Гідність була першою із чеснот українців. А ми з вами маємо пам'ятати все життя, яка ціна нашої гідності і свободи, і розповісти про це своїм нащадкам (Слайди 31-33).

Учень 18 читає вірш «**Ви запитаете: «Яка ціна свободи?»**» (Ігор Старенький)

Ви запитаете: «Яка ціна свободи?» –

Для українців надто дорога:
омита кров'ю поколінь народу,
пронесена століттями в серцях.

Ну що ж, настала наша черга
складати жертву на вівтар борні,
за «Заповітом» розривать кайдани,
кропити волю кров'ю ворогів.
Ми не зганьбили славу наших предків,
нових Героїв дали небесам.
Кров на асфальті... Безліч свіжих квітів...
Свободу не дарують просто так...

Перегляд відео «Пам'яті героїв Небесної Сотні» (2 хв.)

<https://drive.google.com/drive/folders/1SM720GpHY-EsNuDcWzyVbcpX8PEubAx3>

Перелік використаних інтернет-ресурсів

1. Виклики історії: Революція Гідності. АТО – війна за незалежність. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zno.academia.in.ua/mod/book/view.php?id=3350>.
  2. Євромайдан // Матеріал з Вікіпедії – вільної енциклопедії. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>.
  3. Матеріали з соцмережі Facebook. Революція Гідності 2013–2014 рр. та агресія Росії проти України: навч.-метод. посіб. / Палій О., Головка В., Черевко О., Янішевський С. / Сайт Міністерства освіти і науки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/content/temp/2015-04-29-revolucziya-gidnosti-uchnyam.pdf>.
  4. Патріотизм — як употужнення України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://znannya.org.ua/index.php/naukovi-statti/1413-patriotizm-yak-upotuzhnennya->
  5. Революція гідності. Згадаймо головне. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrinform.ua/rubric-politycs/2122489-revolucia-gidnosti-zgadajmo-golovne.htm>.
  6. Революція гідності. Трагічні події 18-20 лютого [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrinform.ua/rubric-society/1967905-revolucia-gidnosti-tragicni-podii-1820-lutogo.htm>
- 14.